

VERDONCK, Maurits (Gent 21 april 1879 – Gent 1 maart 1968).

Moest als oudste zoon van een schrijnwerker na het zesde studiejaar de school verlaten teneinde zijn vader te helpen bij het vervaardigen van turntoestellen. Verdonck kwam spoedig terecht in katholieke turnverenigingen en werd zelf een succesrijke sportman. Hij was Belgisch roeikampioen en tijdens de Olympische spelen van Parijs in 1900 haalde hij een zilveren medaille met de acht van Royal Club nautique de Gand.

In 1903 werd Verdonck turnleider van de nieuwe turn- en wapenmaatschappij Ganda die hij bestempelde als “Hoogere Volksschool voor Lichamelijke Opvoeding” en die talrijke binnen- en buitenlandse successen boekte. Hij behaalde de bekwaamheidsdiploma's voor gymnastiekleraar voor het lager, het middelbaar en het normaal middelbaar onderwijs en werd leraar aan de Koninklijke Athenea van Antwerpen en Brugge en aan de Rijksmiddelbare Normaalschool te Gent. Op dertigjarige leeftijd begon hij in 1909 studies lichamelijke opvoeding aan het in 1908 opgerichte Institut supérieur d'Education physique van de Rijksuniversiteit Gent (RUG). In 1912 werd hij licentiaat en in 1920 behaalde hij het doctoraat met een thesis over *Mouvements asymétriques*. In 1925 werd hij docent aan het Hoger Instituut voor Lichamelijke Opvoeding van Gent en in 1939 hoogleraar. Als turntechnicus vormde hij

turnleiders en voorturners voor Vlaanderen Turngouw (West- en Oost-Vlaanderen) en als hoogleraar leidde hij aan de RUG de eerste generatie Nederlandstalige licentiaten lichamelijke opvoeding op. Zijn 'esthetische' benadering van de lichamelijke opvoeding blijkt uit zijn talrijke publicaties, lezingen en demonstraties.

In de Belgische Katholieke Turnbond en via zijn turnkring Ganda stelde Verdonck zich uitgesproken Vlaamsgezind op. Reeds in 1913 stelde hij een Vlaams-Waalse scheiding in de katholieke turnbond voor en van 1923 af zorgden Gandaturners voor de ordedienst bij de IJzerbedevaart. Na een conflict vanwege zijn in 1920 gestichte (succesrijke) vrouwenafdeling werd Ganda in 1932 uit de katholieke turnbond gesloten, die weldra een eigen Bond der Katholieke Juffersturnkringen oprichtte. Zowel het militant **flamingantisch** optreden van Verdonck als zijn progressieve houding inzake het vrouwelijk turnen speelden een rol. Precies in de periode na de uitsluiting kende Ganda met zijn 'Kunstgroep' een grote populariteit in Vlaanderen, die zou voortduren tot aan de Tweede Wereldoorlog. Tijdens de IJzerbedevaart beeldde hij Vlaamse liederen en episodes uit de Vlaamse geschiedenis uit (*tableaux vivants*), evenals op talrijke andere manifestaties van Vlaamse verenigingen als het **Verbond der Vlaamse Oud-strijders**, het **Davidsfonds** en de **Vlaamse Toeristenbond**.

Omwille van zijn Vlaamsgezindheid werd Verdonck na de oorlog als hoogleraar ontslagen. In 1951 werd hij in eer hersteld en toegelaten tot het emeritaat met ingang van 1949. In 1964 was hij **Volksunie**-kandidaat bij de gemeenteraadsverkiezingen.

WERKEN: Artikelen (meestal onder pseudoniem van Ritsganda) in *Sportwereld*; *Vlaanderen's Turnblad*; *Sport in Vlaanderen*; *Les cahiers de la Biloque. Revue médicale gantoise* (1957); *Wetenschappelijke Tijdingen* (1958); – *Mouvements asymétriques*, 1920; – *Handboek voor turnleeraars, turnleiders en voorturners*, 1921; – *Kunstopleiding voor het volk en lichamelijke opvoeding*, 1927; – *Education esthétique populaire et éducation physique*, 1927; – *Zes en dertig marmergroepen*, 1928; – *Trente six 'poses plastiques'*, 1928; – *Acht eerste lessen voor turnkringen*, 1929; – *Muziek en zang in beeld en beweging. Deel I: Symbolische uitbeelding van Vlaamse liederen. Deel II: Dansen en spelen*, 1935 en 1937; – *Leerboek der lichamelijke opvoeding: Turnen*, 1941; – *Het bewoud* (sic) *over het menselijk lichaam*, 1942; – *Education de l'adresse*, 1942; – *Menselijke pyramiden voor scholen en turnkringen*, 1945; – *Dynamiek*, 1948.

LITERATUUR: E. Dekeyzer, 'Turnclub Ganda-Hou en de Trou', in *Ghendtsche Tijdinghen*, jg. 22, nr. 2 (maart 1933), p. 76-92; – K. de Clercq, *Leven en werken van Maurits Verdonck (1879-1969)*, 1987; – P. Brausch, 'Turnkring Ganda: een militante Vlaamse sportvereniging tijdens het interbellum', in *WT*, jg. 49 (juni 1990), p. 65-83.

ILLUSTRATIE(S), zie: sport (derde rechts achteraan).

ROLAND RENSON